

Terveyden edistäminen

Juha Pekkanen, prof
Helsingin Yliopisto
Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos

Lähtökohta

- Suomi johtavia maita sisäilmahaittojen tutkimuksessa ja ehkäisyssä
- Silti sisäilmaan liitetty keskustelu, oireilu ja sairastuvuus on vain lisääntynyt
- Tarvitaan
 - Ihmisten hyvinvoinnin nostaminen fokukseseen
 - Uusia, tutkittuun tietoon perustuvia keinoja, näkökulmia, ja ratkaisuja

Hyvä sisäilmasto edistää terveyttä ja toimintakykyä

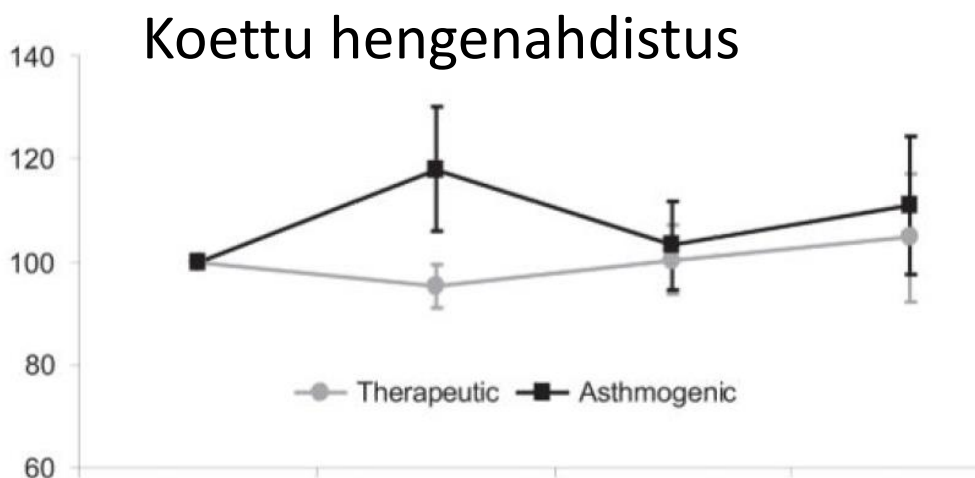
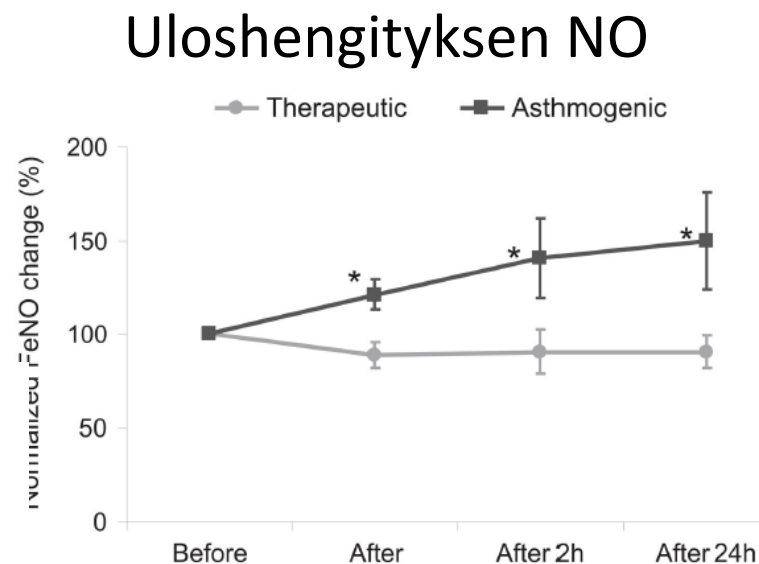
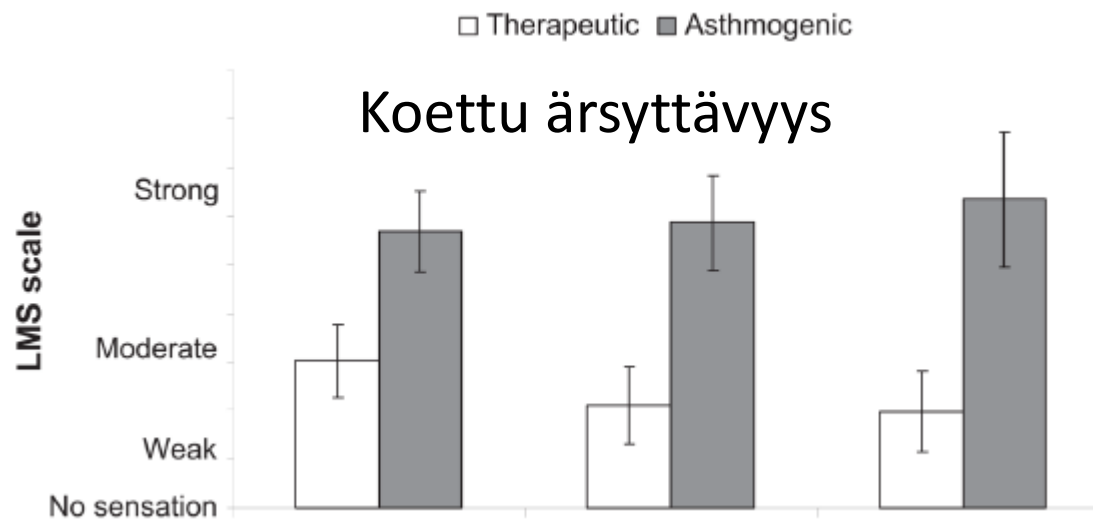
- Puhdas ja raikas sisäilma tukee hyvinvointia, terveyttä ja oppimista
- Käyttäjien pitää luottaa tilojen terveellisyyteen ('huoli sairastuttaa').
- Tilojen oltava viihtyisiä ja tarkoituksenmukaisia
- Monia häiritteviä tekijöitä, joihin altistuminen aiheuttaa oireita
- Sairastumisen riski: radon, tupakka, asbesti, pienhiukkaset, kosteusvauriot (astma)

Sisäilman häiritteviä tekijöitä:

- Ilmanvaihto puutteet ja epäpuhtaudet
- Pölyisyys ja likaisuus
- Kuiva, liian lämmin ilma
- Tupakansavu
- Erilaiset allergeenit
- Kosteus- ja homevauriot
- Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC)
- Mineraalikulut
- Radon

Altiste kuvattu 'hoitavaksi'/'haitalliseksi'

Koe astmaatikoidilla. Altiste aina sama ei-ärsyttävä hajuste

Valmistelun eteneminen THL:ssä

- Tavoitteena tukea Terveet tilat 2028-hanketta
- Elo-joulukuu 2017
 - 3 työpajaa Logical framework approach –menetelmällä
 - Kirjallisuuskatsauksia, kv vierailuja
 - Laaja verkostoituminen
- Valmisteluvaiheen työmatriisi julkaistu
<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/thl-kansallinen-sisailmaohjelma-valmisteluvaihe>
- Työsuunnitelma 2018:
 - Sidosryhmäkuulemiset tammi-maaliskuu
 - Kevät/kesä 2018: keskeiset tavoitteet, mittarit, keinot
 - Syksy 2018: projektisuunnitelman tarkentaminen, mittarit
 - Rahoitus!

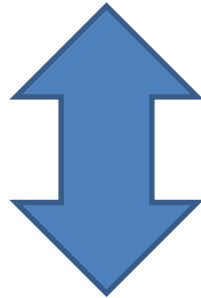
Alustavia keskeisiä tavoitteita

- Sisäilmaan liittyvän oireilun vähentäminen
- Sisäympäristössä oireilevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen
- Sisäilmaongelmien määrä kunnissa vähentynyt
 - Rakentaminen ja kunnossapito osana muuta Terveet tilat 2028 ohjelmaa

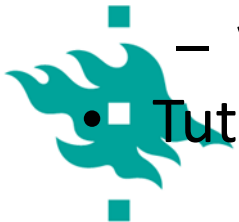

Keskeisiä keinoja

- Terveyttä ja toimintakykyä edistävä rakentaminen
- Sisäilmaongelmien asianmukainen hoito
 - Prosessit, viestintä, koulutus, parhaat käytännöt
 - Terveysvaaran arviointi, korjausrakentamisen priorisointi
 - Parempi yhteistyö eri viranomaisten ja toimijoiden välillä
 - Lainsäädännön ristiriitaisuuksien selvittäminen

- Turhan huolen vähentäminen, luottamuksen rakentaminen
 - Avoin ja tosipohjainen sisäilmaviestintä kaikilla tasoilla
 - Kaikkien toimijoiden yhtenäinen ja aktiivinen viestintä
- Sisäilmasta kärsivien hyvä hoito ja sosiaaliturvan selvittäminen
 - Terveystieteiden tutkimusohjelmat
 - Vaikeasti oireherkkien poliklinikat
- Tutkimusohjelman edistäminen

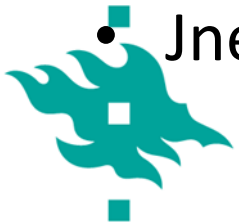
'Puhtaissa' sisätiloissa hyvin vakavasti oireilevat (=ympäristöherkkyys)

- Samalla huomioitava muut ympäristöherkkyudet: kemikaalit, sähköherkkyys, infraäänit jne.
 - Tasavertainen kohtelu
- Hoidon parantaminen (poliklinikat)
 - Tarjolla ei helppoa hoito: toimintakyvyn ylläpito
 - Vakavien sairauksien poissulku/hoitaminen
 - Kokemus altistumisesta tärkeä oireiden syntymiselle: monipuolinen tuki, pitkäjänteinen hoitosuhde
- Sosiaaliturva, asunnottomuus?
- Miten huomioidaan rakentamisessa,
 - ongelmatilanteissa?

Toimijat

- Ympäristöterveydenhuolto
- Työterveyshuolto, työsuojelu
- Terveystieteiden tutkimuskeskus
- Potilasjärjestöt, yhdistykset
- Työnantajat, koulujen rehtorit, sisäilmaryhmät ym.
- Tutkimuslaitokset (THL, TTL, STUK)
- Yliopistot, ammattikorkeakoulut
- KEHA, sosiaalihuolto
- Ministeriöt, AVIt, kunnat/maakunnat jne
- Jne

Yhteenveto

- Ihmisten hyvinvoinnin nostaminen fokukseen
 - Hyvinvointia edistävät tilat, pelkkä epäpuhtauksien välttäminen ei riitä
 - Luottamuksen rakentaminen
 - Sisäilma ja oireilu otettava tosissaan, eikä vain puheissa!
 - Potilaiden hoito ja auttaminen
- Todelliset ongelmat pitää hoitaa, kuitenkin liioittelematta riskejä
 - Toimenpiteiden pitää perustua parhaaseen tietoon, jotta korjaus- ja rakentamisrahoja voidaan priorisoida oikein

